

ВПЛИВ СВІТОВИХ ЦІН НА ЕНЕРГОНОСІЇ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ РОЗВИНУТИХ КРАЇН: ОГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ

Існує два основних підходи щодо впливу цінового фактора енергоринку на макроекономічні показники.

У першому випадку, вчені [1] визнають значну кореляцію між цінами на нафту і показниками виробництва, безробіття і реальних витрат. Прихильники цього підходу вважають, що своєчасне втручання держави за допомогою інструментів монетарної політики може значно поліпшити стан асиметричних коливань на різних ринках в залежності від зміни цін на енергоресурси.

Відповідно до другого підходу [2-4], монетарна політика не є кращим інструментом регулювання економіки в період цінових коливань на енергетичному ринку. Зростання цін на енергетичні ресурси має набагато більш важливе значення, ніж зниження цін, у зв'язку з тим, що останнє практично не впливає на динаміку й ціноутворення на інших ринках [2].

Ряд економістів [2,3] також вважає, що монетарна політика держави відповідальна за очевидну негативну кореляцію між цінами на нафту і економічною активністю, а також може мати вплив на нестабільність цієї кореляції з часом. Існують дослідження [2], які демонструють відсутність сильної кореляції між цінами на енергоресурси та рівнем інфляції, що пояснюється тим, що держава не повинна реагувати на зміни цін на енергоринку за допомогою інструментів монетарної політики. В цьому випадку, згідно авторам теорії, ефект зміни на ринку енергоресурсів на реальну економічну активність буде мінімальним.

Теоретичні концепції [1-4] ілюструють кілька моделей впливу зростання цін на нафту на макроекономічні показники країни. По-перше, перехід доходу з країн-імпортерів нафти до країн-експортерів призводить до зниження світового товарного попиту, при цьому попит в країнах-імпортерах з великою ймовірністю знизиться більшою мірою, ніж зросте в країнах-експортерах [2]. Це пояснюється припущенням, що готовність витрачати гроші в країнах-експортерах нафти набагато нижче в короткостроковому періоді, ніж в країнах-імпортерах. По-друге, зростання собівартості виробництва може знизити потенційний дохід від безнафтової промисловості при незмінному основному капіталі та негнучкому в короткостроковому періоді рівні заробітної плати [1]. По-третє, робітники і виробники можуть боротися зі зниженням своїх реальних зарплат і прибутку шляхом збільшення цін на готові товари та послуги [4]. По-четверте, вплив підвищення цін на нафту на основні цінові індекси і потенційне зростання інфляції може привести до більш жорсткої монетарної політики Центральних Банків [2]. Крім того, важливо відзначити, що у разі невідповідності між зміною цін і діями уряду, довіра до останнього може значно впасти, що призведе до підвищення інфляційних очікувань і, як наслідок, до подальшого підвищення рівня інфляції.

Світові ціни на енергоносії впливають й на соціальну сферу. Однією з гіпотез, є те, що робітники реагують асиметрично на підвищення і пониження зростання цін на нафту [4]. В результаті підвищення цін на нафту робітники наполягають на підвищенні реальних зарплат з метою збереження купівельної спроможності. Це впливає з закономірності, згідно якій номінальні зарплати є гнучкими по відношенню до зростання, але не гнучкими до зниження, що також пояснює асиметричну реакцію уряду на підвищення і пониження цін на нафту. Однак, поведінка робітників у питанні реальних зарплат не є найбільш важливим фактором, що визначає нелінійну залежність між цінами на нафту і макроекономічною активністю.

Загалом розрахунки, проведені науковцями [3] демонструють, що затримка у політичній реакції полягає в утриманні короткострокової ставки відсотка незмінною й щодо дозволу на зростання інфляційних очікувань. Така політика веде до зростання сукупного попиту і ВВП в короткостроковому періоді, але призводить до більш гострої реакції процентної ставки з подальшим обмежуючим ефектом на ВВП [3]. Процентні ставки знижуються у зв'язку з тим, що прогнозована інфляція виходить з-під контролю, в той час як процентні ставки і виробництво продовжують знижуватися вже після відновлення цін на нафту до базового рівня на шостому році розглянутого періоду [3]. Зниження ставки відсотка до рівня нижче базового відображає зниження цін в результаті реакції на зниження ціни на нафту, а також відображає вимушене ослаблення тиску на базову інфляцію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bernanke, B., Gertler, M. and Watson, M. Systematic monetary policy and the effects of oil price shocks. // Brookings Papers on Economic Activity. - № 1. - 1997. - Pp. 91-157.
2. Cashin, P., McDermott, J. and Scott, A., Booms and slumps in world commodity prices. // IMF Working Paper WP/99/155, 1999.
3. Hunt B., Isard P., Laxton D. The Macroeconomic Effects of Higher Oil Prices. // IMF Working Paper WP/01/14, 2001.
4. Hunt B., Bebee J. Rapidly Rising Energy Prices: Does the Driver of the Energy Market Imbalance Matter? // National Institute Economic Review. - 2007. - № 199. - 114 p.